

[Gert Petersen]

noget af det, som fik en eller anden socialdemokrat, dengang denne regering blev dannet, til at fortælle, at disse to partier kunne virke sammen ligesom i 1930'erne socialdemokratiet og et andet borgerligt parti, fordi de ville noget i retning af det samme. Hvis man studerer partiprogrammerne, kan man også konstatere, at begge partier er lige stærke modstandere af kapitalkoncentrationen og ønsker bestemmelsesretten lagt ud, som det så moderne hedder.

Nu er socialdemokratiets opskrift på, hvordan man skal komme kapitalkoncentrationen til livs, noget anderledes end venstres. Det er noget med ØD, det er noget med lønmodtagerejede fondsdannelser osv.; ikke at det spiller nogen rolle for regeringens praktiske politik, men det står i hvert fald i socialdemokratiets program og i den propaganda, det oplysningsarbejde, man fører frem.

Det ser ud, som om den omstændighed, at vi nu har fået dannet en regering af to partier, som begge i deres programmer fordømmer kapitalkoncentration, har ført til, at regeringen, efter at disse to partier, som er modstandere af kapitalkoncentration, har sat sig sammen, siger: det er da helt i orden med kapitalkoncentrationen, vi vil ikke gøre noget som helst imod den.

Det må man tage til efterretning, og jeg tror også, man tager det til efterretning rundt omkring på mange arbejdspladser i landet, hvor man med rette føler sig som kastebold for den kapitalkoncentration, som findes i dette samfund. Hvordan tror man herinde at folk føler f. eks. i B&W-koncernen, Bonde Nielsen-koncernen, hvor de ansatte om morgenen kan læse, at nu har koncernen købt det, solgt det, måske skal virksomheden lukke, måske kan den fortsætte; de ved intet om, hvor de er henne, og der kan nævnes tallose andre eksempler på den situation. Det har måske ikke noget med kapitalkoncentrationen at gøre, hr. handelsminister. Det har måske ikke noget med det forhold at gøre, at der her er tale om koncentreret magt, som ligger uden for demokratiets rækkevidde, i den forstand at man giver dem lov til at skalte og valte, som de har lyst til, i den forstand at man her i tinget gennem lovgivningen accepterer, at de må holde sig som lukkede foretagender, samle, koncentrere, mere og mere magt hos sig og ikke skal stå til regnskab – slet ikke over for dette folketing,

men såmænd heller ikke over for den arbejdskraft, de mennesker, som hele virksomheden er afhængig af, og uden hvem den ikke ville være noget som helst værd.

Der føres også ind imellem en diskussion om centrale fonds herhjemme. Som jeg sagde tidligere, er det ØD-forslag, der er kommet fra LO – og jeg mener også, socialdemokratiet på et eller andet tidspunkt havde en finger med i spillet, men det har man nok glemt – ikke lige netop vores model. Vi mener, der er meget, meget væsentlige mangler i det, bl. a. at det ikke sætter tilstrækkelig stærkt ind på det afsnit, som hedder arbejdspladسدemokratiet, altså den direkte, umiddelbare medbestemmelse fra lønmodtagernes side på arbejdspladsen. Men det har altså skabt en del debat om kapitalkoncentrationen, og uden at det forslag var kommet frem, havde vi heller ikke fået denne redegørelse for kapitalkoncentrationen her i landet, og det har også skabt en debat om selve ejendomsforholdet og magtstrukturen på arbejdspladserne.

I det forslag indgår der nogle tanker om en central fond, som det er blevet kaldt af dem, der er modstandere af den; man kunne også kalde det en solidarisk fond, hvis man vil anskue det ud fra en anden synsvinkel.

Samtidig med at vi fra SFs side som sagt har en række kritiske bemærkninger til selve udformningen af LOs ØD-forslag, vil jeg understrege, at der også i de ØD- og virksomhedsdemokratitanker, vi har gjort os, indgår en solidarisk fond, demokratisk ledet, ejet og ledet af lønmodtagerne, som en absolut nødvendighed; på det punkt er der sammenfald.

Så siger man: ja men en central fond er jo forfærdeligt, for så får vi bare kapitalkoncentration, og det vil sige, at en vældig magt bliver lagt i nogle få menneskers hænder. Dertil er at sige, at det kommer ganske an på, hvordan man udformer en sådan solidarisk fond. Det er gjort op, at der bare inden for aktieselskabssektoren er 600.000 lønmodtagere beskæftiget. Hvis man udformede en sådan solidarisk fond sådan, at disse 600.000 virkelig fik en reel indflydelse på både ledelse og administration af fonden, ville jeg tillade mig at opfatte det som særdeles demokratisk, i hvert fald i forhold til, hvordan de tre storbanker, vi har, er styret. Her er jo også tale om centrale fonds, så det forstår.

Den statistik, jeg står med, er et par år gammel, og den slår ikke længere til, men jeg